

Dr Dorota Maj

e-mail: dorota.maj2@wp.pl

Współczesne ruchy polityczne (CA: 20 h)

Tematy zajęć:

1. Anarchizm

- pojęcie i źródła anarchizmu;
- drogi do anarchizmu (rewolucja, działania bezpośrednie, stosunek do używania przemocy);
- idee anarchizmu (antyetytyzm, porządek naturalny, antyklerykalizm, wolność gospodarcza);
- podział anarchizmu: anarchizm kolektywistyczny, anarchizm indywidualistyczny, anarchosyndykalizm, anarchokomunizm, anarchokapitalizm);
- przykłady organizacji anarchistycznych: Baader-Meinhof, Czerwone Brygady, Ruch Społeczeństwa Alternatywnego, Federacja Anarchistyczna, Pomarańczowa Alternatywa;
- anarchizm w XXI wieku.

Literatura: A. Heywood, *Ideologie polityczne: wprowadzenie*, Warszawa 2008 (rozdział *Anarchizm*), s. 195-219.

2. Rasizm

- pojęcie i źródła rasizmu;
- idee rasizmu (człowiek, społeczeństwo, prawo, państwo);
- rasizm antysemitki;
- rasizm francuski (konceptje Artura de Gobineau);
- rasizm niemiecki (konceptje Richarda Wagnera i Houstona Stewarda Chamberlaina, ideologia Friedricha Wilhelma Nietzsche);
- rasizm afrykański (działalność Nelsona Mandeli);
- rasizm w XXI wieku.

Literatura: R. Tokarczyk, *Współczesne ruchy polityczne*, Warszawa 2010 (rozdział: *Rasizm*), s. 285-305.

3. Nacjonalizm

- pojęcie i źródła nacjonalizmu;
- idee nacjonalizmu (naród, wspólnota organiczna, samostanowienie, tożsamość);
- podział nacjonalizmu: liberalny, konserwatywny, ekspansjonistyczny, antykolonialny i postkolonialny;
- nacjonalizm w XXI wieku.

Literatura: A. Heywood, *Ideologie polityczne: wprowadzenie*, Warszawa 2008 (rozdział *Nacjonalizm*), s. 165-194.

4. Faszyzm

- pojęcie i źródła faszyzmu;
- idee faszyzmu (antyracjonalizm, walka, przywództwo i elitaryzm, socjalizm, ultranacjonalizm);
- koncepcja państwa faszystowskiego;
- polityka rasowa;
- różnice pomiędzy faszyzmem włoskim a niemieckim;
- faszyzm w XXI wieku.

Literatura: A. Heywood, *Ideologie polityczne: wprowadzenie*, Warszawa 2008 (rozdział: *Faszyzm*), s. 221-245.

5. Nowa Lewica i kontrkultura

- pojęcie i źródła Nowej Lewicy;
- główne założenia: krytyka systemu kapitalistycznego, stosunek do religii, mniejszości narodowych, rodziny;
- idee Nowej Lewicy: aktywność jednostki, wspólnota, równość, wolność;
- pojęcie i źródła kontrkultury;
- główne założenia kontrkultury;
- przedstawiciele kontrkultury: Timothy Leary i Allen Ginsberg.

6. Nowe ruchy społeczne i polityczne

- pojęcie i przyczyny powstania nowych ruchów społecznych;
- klasyczne ruchy społeczne a nowe ruchy społeczne;
- klasyfikacje nowych ruchów społecznych.

Literatura: G. Ulicka, *Nowe ruchy społeczne. Niepokoje i nadzieje współczesnych społeczeństw*, Warszawa 1993, s. 5-38.

6.1. Feminizm

- źródła i rozwój feminizmu;
- obszary zainteresowań feminizmu (podział na publiczne i prywatne, patriarchy, płeć i płeć kulturowa, równość);
- nurty feminizmu: liberalny, socjalistyczny, radykalny;
- feminizm w XXI wieku.

Literatura: A. Heywood, *Ideologie polityczne: wprowadzenie*, Warszawa 2008 (rozdział *Feminizm*), s. 247-271.

6.2. Pacyfizm

- źródła i rozwój pacyfizmu;
- idee pacyfizmu: prawo pokoju i wojny, państwo, człowiek;
- nurty pacyfizmu.

Literatura: R. Tokarczyk, *Współczesne ruchy polityczne*, Warszawa 2010 (rozdział *Pacyfizm*), s. 429-454.

6.3. Ekologizm

- źródła i rozwój ekologizmu;
- idee ekologizmu: ekologia, holizm, zrównoważenie, etyka środowiska naturalnego;
- nurty ekologizmu: ekologizm prawicowy, ekosocjalizm, ekoanarchizm, ekofeminizm;
- ekologizm w XXI wieku.

A. Heywood, *Ideologie polityczne: wprowadzenie*, Warszawa 2008 (rozdział *Ekologizm*), s. 273-297.

Literatura:

- **A. Heywood, *Ideologie polityczne: wprowadzenie*, Warszawa 2008, dostęp on-line ze strony Biblioteki Głównej UMCS**
- **R. Tokarczyk, *Współczesne ruchy polityczne*, Warszawa 2010**
- G. Ulicka, *Nowe ruchy społeczne. Niepokoje i nadzieje współczesnych społeczeństw*, Warszawa 1993
- *Encyklopedia Politologii*, red. M. Żmigrodzki, tom IV: *Myśl społeczna i ruchy polityczne współczesnego świata*, red. M. Marczevska-Rytka, E. Olszewski, Kraków 2000.